

Jan Jongepier
Emmakade 49
8921 AG Leeuwarden.
058-120106

Aan de Orgelcommissie
van de Gereformeerde Kerk
p/a mevr. H.A. van Abbema-te Velde
Ameltherhout 158
9403 EK ASSEN.

25 november 1988

Geachte Commissie,

In antwoord op uw brief van 30 juni 1988 kan ik u het volgende mededelen.

Op 12 oktober j.l. heb ik het orgel in "De Kandelaar" bezocht samen met de heer Jan Veldkamp van de orgelmakerij Mense Ruiter te Zuidwolde.

Ten aanzien van de intonatie van het orgel zijn mijn bevindingen als volgt samen te vatten.

De dispositie, inclusief de herkomst van het pijpwerk, is: (v0= Van oeckelen-pijpwerk, R= pijpwerk Mense Ruiter)

<u>Rugwerk</u>			<u>Hoofdwerk</u>		
Gedekt	8 vt	R	Bourdon	16 vt	(c°) Valckz/v0.
Fluit Travers	8 vt	v0	Prestant	8 vt	R v0.
Prestant	4 vt	R			(vanaf c' binnenpijpwerk)
Roerfluit	4 vt	R	Holpijp	8 vt	v0
Woudfluit	2 vt	v0/R	Viola di Gamba	8 vt	v0
Sexquialter(h°)	2 st	R	Octaaf	4 vt	v0
Scherp		R	Openfluit	4 vt	v0
Dulciaan	8 vt	R	Quint	3 vt	R
			Octaaf	2 vt	R
			Mixtuur		R
			Cornet discant		R
<u>Pedaal</u>			Trompet	8 vt	v0/R
Bourdon	16 vt	Valckx			
Prestant	8 vt	v0			
(oude frontpijpen)					
Octaaf	4 vt	oud, onbekende herkomst			
Bazuin	16 vt	R			

De winddruk bedraagt 73 mm.

Hoofdwerk

De Prestant 8 vt is in het eengestreept octaaf geforceerd van klank, het front klinkt hoornachtig, vaag, en bezit in te geringe mate een zingende grondtoon. Het plenum, in allerlei combinaties, klinkt te strak, te overspannen. De toon is in feite te bot, door een teveel aan opgeroepen energie zingt de toon niet en is het boventoon-spectrum beknot. Anders gezegd: teveel kracht, te weinig muzikaliteit.

De Octaaf 4 vt is, hoewel wat strijkend, soepel en muzikaal van klank als enkelvoudig register. Wel moet de aanspraak hier en daar worden verbeterd.

De Cornet klinkt op teveel tonen "hees", andere tonen staan niet stil. De sterkte is erg overtrokken.

Om ook een betere stemmingsvastheid te verkrijgen dient de intonatie verbeterd te worden.

De Viola di Gamba en Bourdon zijn goed.

Rugwerk

De Prestant 4 vt is ook weer te sterk en te wild van toon, wild vooral in de aanspraak, hoornachtig door de overtrokken sterkte.

Sexquialter en Scherp bezitten een krasserige aanspraak, veel kleine pijpjes staan tegen overblazen aan.

De Gedekt 8 vt vind ik te vaag, te zwak naast de 4 en 2 voets fluitregisters.

Getracht moet worden om binnen het bestaande mensuurbeeld meer karakter te verkrijgen om ook de combinaties met andere registers te verbeteren.

Fluit Travers en Roerfluit 4 vt zijn goed.

Pedaal

De Prestant 8 vt is wat aanspraak betreft voor verbetering vatbaar.

Tongwerken.

De Dulciaan op het Rugwerk is goed.

Naar ik begrepen heb, heeft u al besloten tot het laten maken van een nieuwe Trompet op het Hoofdwerk.

De Bazuin is nu al te sterk. Naar verwachting zal die balans bij een nieuwe, meer muzikale plenumtrompet nog slechter worden als niets aan de Bazuin wordt gedaan.

Bij onderzoek kon worden vastgesteld dat de tonen A en a^o wat sterkte betreft een goed uitgangspunt vormen. B en f^o liggen er dicht bij, maar zijn al iets sterker.

Advies

Ik kan u adviseren, de intonatie van het orgel te herzien. De winddruk kan wellicht iets lager worden genomen, waarna proefaccorden aan u kunnen worden voorgelegd om de richting van het werk in gezamenlijk overleg vast te stellen.

In het algemeen is het zo, dat bij een betere aanspraak en een minder overspannen sterkte de versmelting toeneemt, waardoor per saldo geen verlies aan sterkte optreedt, maar de nieuw verworven tutti-sterkte wel veel meer muzikaliteit, draagkracht, en zeggingskracht heeft.

De Herintonatie zal naar schatting van de orgelmaker ongeveer 5 weken in beslag nemen.

Uitvoering in combinatie met het aanbrengen van de nieuwe Trompet geniet de voorkeur.

Advieskosten.

Op basis van bovenstaande schatting van werktijd, en het uitgangspunt van begeleiding mijnerzijds gedurende één dagdeel per werkweek, is met de advisering mijnerzijds tijdens de herintonatie een bedrag van f 750,-- gemeoid, incl. reis-kosten. Indien ook controle en advies ten aanzien van de nieuwe Trompet wordt gevraagd, bedraagt het honorarium incl. kosten in totaal f 950,--

Hoogachtend,

M. J. Dusevier